

Embargo: 20:00', 6/6/96

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:

Η πρόκληση, τα προβλήματα και η προοπτική

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

κ. ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

Θεσσαλονίκη, 6 Ιουνίου 1996

Τα τελευταία έξι χρόνια, μετά τις ριζικές πολιτικές αλλαγές στα Βαλκάνια, η Βόρειος Ελλάδα και η Θεσσαλονίκη έχουν γίνει μόνιμα σημεία αναφοράς για την σημασία που έχουν στον νέο ρόλο που πρέπει να παίξει η χώρα μας στην περιοχή. Κυβερνήσεις, κόμματα, Τύπος, επιστημονικά συνέδρια, ιδρύματα και παραγωγικοί φορείς μέσα και έξω από την Ελλάδα έχουν περιγράψει ποικίλα σχέδια, προγράμματα και οράματα για τις ευκαιρίες που έχει σήμερα η Βόρειος Ελλάδα με επίκεντρο την Θεσσαλονίκη, ώστε να αποτελέσουν το εφαλτήριο προς τις Βαλκανικές χώρες και την Ανατολική Ευρώπη. Πολύ δύσκολα θα μπορούσε κανείς να πλειοδοτήσει στις προτάσεις που έχουν κατατεθεί όλα αυτά τα χρόνια, και ακόμα πιο δύσκολα θα έπαιθε ότι ένα ακόμα σχέδιο θα αποτελούσε τον καταλύτη εκείνο που θα εξασφάλιζε την πραγματοποίηση των συσσωρευμένων προσδοκιών.

Δεν χωρά αμφιβολία ότι μέχρι σήμερα, έχουν όντως αναληφθεί αρκετές αξιόλογες και ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια: Πολλές ελληνικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται ήδη σε άλλες χώρες, έχουν γίνει επενδύσεις, καταβάλλονται προσπάθειες για να προχωρήσει η πολιτική συνεννόηση και συνεργασία. Υπάρχει όμως η διάχυτη αίσθηση ότι τα όσα έχουν γίνει μέχρι τώρα είναι μικρό μόνο μέρος των δυνατοτήτων που υπάρχουν, ότι η ιστορική ευκαιρία που έχει η χώρα μας για ένα νέο οικονομικό και πολιτικό ρόλο δεν αξιοποιείται, αλλά κατακερματίζεται σε προσπάθειες που δεν ολοκληρώνονται.

Πολλοί παράγοντες συνετέλεσαν μετά το 1989 στην αδυναμία της χώρας μας να αξιοποιήσει με πληρότητα και προοπτική τις δυνατότητες που δημιούργησαν οι γεωπολιτικές ανακατατάξεις στην Βαλκανική και στην Ανατολική Ευρώπη γενικότερα:

- Η έλλειψη ενός συνεκτικού οράματος για τον νέο ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει η χώρα μας, οδήγησε πολλές φορές σε αποσπασματικές ενέργειες.

- Τα πρώτα κρίσιμα χρόνια της αλλαγής του Βαλκανικού τοπίου, η Ελλάδα είτε αδιαφόρησε για την δυναμική των εξελίξεων, είτε κινδύνευσε να εγκλωβιστεί σε μια διελκυστίδα αντιπαραθέσεων με γειτονικές χώρες, με ένα τρόπο που συχνά παρερμηνεύθηκε.
- Συχνά επίσης η δυνατότητα για μια νέα φάση οικονομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Βαλκανικών χωρών, έγινε αντιληπτή από μερικούς μόνο ως ευκαιρία πρόσκαιρης διείσδυσης σε γειτονικές αγορές, για να αντιμετωπιστούν βραχυχρόνια προβλήματα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα.
- Τέλος η έλλειψη υποδομών περιορίσε την κλίμακα των πρωτοβουλιών κι έκανε πολλές άλλες να μοιάζουν ανεδαφικές και απραγματοποίητες. Εάν αυτό συνεχισθεί, άλλες χώρες με καλύτερη υποδομή και προετοιμασία θα βρίσκουν τρόπους να υπερνικούν την απόσταση και να προωθούν απευθείας επιχειρηματικές πρωτοβουλίες στην περιοχή των Βαλκανίων, περιορίζοντας τις δικές μας δυνατότητες και προοπτικές.

Έχοντας κληρονομήσει ένα πλέγμα αντιφάσεων, αγκυλώσεων και ελλείψεων στην βαλκανική πολιτική, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προσπάθησε μετά το 1993 να διαμορφώσει, με σύνεση και προσοχή, μία άλλη προσέγγιση για τον ρόλο της Ελλάδας στα Βαλκάνια.

Η πολιτική αυτή έχει ήδη αποδώσει σημαντικούς καρπούς. Πρέπει όμως να εξασφαλίσουμε όχι μόνο τις πολιτικές προϋποθέσεις για την νέα εποχή ευημερίας και συνεργασίας στα Βαλκάνια, αλλά ταυτόχρονα να δημιουργήσουμε και τις απαραίτητες υποδομές και θεσμούς που θα κάνουν την προοπτική της ανάπτυξης εφικτή και αξιόπιστη. Να κινητοποιήσουμε τον ανθρώπινο παράγοντα που θα φέρει σε πέρας αυτή την προσπάθεια και θα επωφεληθεί από την έκβασή της.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στην διαμόρφωση και ανάληψη του νέου ρόλου της χώρας μας, είναι προφανής η καθοριστική σημασία που έχει η Βόρειος Ελλάδα. Η Θράκη, η Μακεδονία, η Ηπειρος αποτελούν τον φυσικό οικονομικό χώρο μέσα στον οποίο θα υλοποιηθούν οι επιχειρηματικές συνεργασίες, θα εγκατασταθούν οι νέες επενδύσεις, θα ιδρυθούν οι οργανισμοί που θα προωθήσουν την συνεργασία και την ανάπτυξη. Έχω πρόσφατα αναφερθεί αρκετά διεξοδικά στο πώς οι βόρειες περιοχές της χώρας μας, έχουν σήμερα την ιστορική ευκαιρία να μετατρέψουν το παραδοσιακό μειονέκτημα της απομακρυσμένης περιφέρειας, σε πλεονέκτημα εγγύτητας στον νέο οικονομικό χάρτη που διαμορφώνεται και να αναδειχθούν έτσι σε πόλους ανάπτυξης και ευημερίας.

Κορωνίδα αυτής της ιστορικής ευκαιρίας αποτελεί η πόλη της Θεσσαλονίκης. Η ιστορία της, η έκταση και οι δυνατότητές της, η ποιότητα ζωής, η ακτινοβολία του πολιτισμού της κάνουν την Θεσσαλονίκη πρωταγωνιστή και καθοριστικό παράγοντα επιτυχίας του νέου ρόλου της χώρας μας στα Βαλκάνια. Καθήκον όλων μας είναι να εμψυχώσουμε, να πραγματοποιήσουμε και να συμμετάσχουμε σε αυτή την προοπτική.

Όπως είπα όμως και πριν, υπάρχει μια αίσθηση ότι βρισκόμαστε ακόμα σε υστέρηση από την προοπτική αυτή. Στο παρελθόν μάλιστα δεν έλλειψαν και οι περιπτώσεις όπου η ρητορεία για τις δυνατότητες και τον ρόλο της Βόρειας Ελλάδας και της Θεσσαλονίκης γινότανε τόσο πιο έντονη, όσο πιο δύσκολο ήταν να βρει κανείς και να πραγματοποιήσει εκείνα τα συγκεκριμένα έργα που θα έκαναν την προοπτική αυτή ορατή, αξιόπιστη και βιώσιμη.

Όπως στο παρελθόν η απονομή του τίτλου της συμπρωτεύουσας χρησιμοποιήθηκε για να καλύψει την αυξανόμενη συγκέντρωση των αποφάσεων στο Κέντρο, όπως η συμβολική επιλογή της Θεσσαλονίκης για την έναρξη μιάς πρωτοβουλίας ήταν το άλλοθι για να μεταφερθεί εν συνεχεία στην Αθήνα, έτσι και τώρα υπάρχει κίνδυνος να επαναπαυθούμε σε ένα κλίμα

μεγάλων προσδοκιών και να μην μπορέσουμε έγκαιρα να εξασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις για την επαλήθευσή τους.

Για τον λόγο αυτό η σημερινή επίσκεψη της Κυβέρνησης δεν αποσκοπεί να πλειοδοτήσει σε υποσχέσεις, αλλά αντίθετα να αποδείξει πώς με συγκεκριμένες ενέργειες, με συντονισμένες δράσεις και με ένα αξιόπιστο πρόγραμμα έργων θεμελιώνει αυτή την προοπτική. Πώς η Θεσσαλονίκη δεν είναι απλώς το σημείο διέλευσης αποσπασματικών και μεμονωμένων πρωτοβουλιών, αλλά αναδεικνύεται σε μητροπολιτικό κέντρο μίας συντονισμένης εθνικής προσπάθειας για την οικονομική ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας, της χώρας μας και όλων των Βαλκανικών χωρών.

Για να ανταποκριθεί σε αυτό τον ρόλο, η Θεσσαλονίκη χρειάζεται να διαθέτει σύγχρονες υποδομές, πυκνή διασύνδεση και επικοινωνία με τον ευρύτερο οικονομικό χώρο, σύνθετες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό, τεχνολογική υποδομή, υψηλή ποιότητα πολιτισμού και περιβάλλοντος. Χρειάζεται να λειτουργεί με ένα λιτό και ευέλικτο θεσμικό πλαίσιο που επιτρέπει γρήγορες και αποτελεσματικές αποφάσεις και σχεδιασμούς, χωρίς την γραφειοκρατία ενός υδροκεφαλικού κράτους, αλλά και χωρίς την ατέρμονη αναβλητικότητα των αποκεντρωμένων διενέξεων.

Σε όλες αυτές τις κατευθύνσεις, η κυβέρνησή μας έχει να επιδείξει συγκεκριμένο έργο και έχει ήδη εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις για την επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της προοπτικής.

A. Πρώτη και βασικότερη μέριμνα της κυβέρνησης είναι τα Μεγάλα Έργα της Θεσσαλονίκης.

Η Θεσσαλονίκη χρειάζεται Έργα Μεγάλης Πνοής, που θα αλλάξουν την κλίμακα λειτουργίας της πόλης, θα αυξήσουν την εμβέλεια των δραστηριοτήτων της και θα την μετασχηματίσουν από μία μεγάλη πόλη της

περιφέρειας ενός κράτους, σε κέντρο αναφοράς μίας μεγάλης περιοχής πολλών κρατών.

Στο παρελθόν υπήρξαν αρκετοί λανθασμένοι σχεδιασμοί και αμφιταλαντεύσεις, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τα έργα να παρουσιάζουν προβλήματα βιωσιμότητας και λειτουργικότητας και να καθυστερήσουν υπερβολικά. Μετά τον Οκτώβριο του 1993, η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ αντιμετώπισε συστηματικά τα προβλήματα των Μεγάλων Εργων της Θεσσαλονίκης και της Β. Ελλάδας και σήμερα πιστεύουμε πώς έχει διαμορφωθεί μια νέα πραγματικότητα. Συγκεκριμένα :

(α) Η Εγνατία Οδός

Το κυριώτερο αναπτυξιακό έργο στην Β. Ελλάδα, η σπονδυλική στήλη της ανάπτυξης είναι η Εγνατία Οδός. Η ολοκλήρωση της Εγνατίας από το Ορμένιο μέχρι την Ηγουμενίτσα σε μήκος 800 περίπου χιλιομέτρων, θα ενοποιήσει οικονομικά και κοινωνικά τον Βορειοελλαδικό χώρο και θα αποτελέσει συγχρόνως το βασικό άξονα σύνδεσης της Ευρωπαϊκής Δύσης με την Εγγύς Ανατολή.

Ταυτόχρονα οι έξι κάθετοι άξονες σύνδεσής με τους βόρειους γείτονές μας και η διέλευσή της από τα σημαντικά λιμάνια της Ηγουμενίτσας, Θεσσαλονίκης, Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, μετατρέπουν την Εγνατία στη βασικότερη μεταφορική αρτηρία της Βαλκανικής, με πύλες πρόσβασης προς τρεις θάλασσες την Μεσόγειο, την Μαύρη Θάλασσα και την Αδριατική. Η εξέχουσα γεωπολιτική σημασία της Εγνατίας αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία την ενέταξε στα 15 έργα πρώτης προτεραιότητας των Διευρωπαϊκών Δικτύων.

Ο άξονας της Εγνατίας συνδέοντας τις κυριότερες πόλεις και τα μεγάλα λιμάνια της Β. Ελλάδος, προσφέρει οριστική έξοδο από την απομόνωση για όλες τις μεθοριακές περιοχές, και αποτελεί βασικό κορμό του εθνικού δικτύου αυτοκινητοδρόμων της χώρας μας.

Για τους λόγους αυτούς, η κατασκευή της Εγνατίας Οδού και η σύνδεση της με την Θεσσαλονίκη αποτελεί στρατηγικό στόχο εθνικής και οικονομικής σημασίας, ο οποίος θα ολοκληρωθεί χωρίς ελλείψεις και περικοπές. Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή 254 χλμ, τα 2/3 περίπου του συνολικού άξονα. Αποτελεί δέσμευση της κυβέρνησης μας να κατασκευαστούν το συντομότερο δυνατό και τα υπόλοιπα 135 περίπου χιλιόμετρα ώστε **μέχρι το 2000** ολοκληρωμένη η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ να αποτελεί μια πραγματικότητα.

Πέραν των κοινοτικών επιχορηγήσεων, η Κυβέρνηση έχει καταλήξει σε συγκεκριμένες επιλογές για να εξασφαλίσει τους πρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους για την ολοκλήρωση του έργου, με επέκταση των δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων καθώς και με την συγχρηματοδότηση και εκμετάλλευση τμημάτων του έργου, όπως αναλυτικά θα περιγραφεί κατά την αυριανή εκτενή παρουσίαση των μεγάλων έργων.

(β) Αεροδρόμιο

Η Θεσσαλονίκη χρειάζεται ένα μεγάλο και σύγχρονο Διεθνές Αεροδρόμιο. Για τον σκοπό αυτό θα χρηματοδοτηθεί η επέκταση των διαδρόμων και ο εκσυγχρονισμός του Αεροδρομίου Μακεδονίας, ώστε να μετατραπεί σύντομα από ένα περιφερειακό αεροδρόμιο περιορισμένης λειτουργίας, σε ένα σύνθετο κόμβο αερομεταφορών και έτσι να ικανοποιήσει την ραγδαία ανερχόμενη κίνηση που αναμένεται να διπλασιαστεί την επόμενη 15ετία. Η χρηματοδότηση του έργου θα επιδιωχθεί μέσω του ανταποδοτικού τέλους αεροδρομίων, το γνωστό Σπατόσημο.

Γνωρίζω βέβαια, ότι υπάρχουν και εναλλακτικές προτάσεις για την εξαρχής κατασκευή εκτός Θεσσαλονίκης ενός μεγάλου αεροδρομίου βάσεως. Η πρόταση αυτή όμως έχει μεγάλη χρονική αβεβαιότητα, με σοβαρό κίνδυνο να μην μπορεί η Θεσσαλονίκη να ανταποκριθεί στην αύξηση της κίνησης και

να αναδειχθεί άλλη βαλκανική πόλις ως κόμβος των αερομεταφορών. Θα αποκοπεί επίσης από την τουριστική περιοχή της Χαλκιδικής με αποτέλεσμα να παρουσιαστεί σύντομα ανάγκη και για δεύτερο μικρό αεροδρόμιο.

Για τους λόγους αυτούς η απόφαση μετατροπής του σημερινού αεροδρομίου σε διεθνή κόμβο αερομεταφορών είναι η καλλίτερη δυνατή από την άποψη του χρόνου, των πολλαπλών απαιτήσεων και της λειτουργικότητας της περιοχής.

(γ) Η Έκτη Προβλήτα του Λιμένα

Το άλλο μεγάλο και κρίσιμο έργο στον τομέα των μεταφορών είναι ο εκσυγχρονισμός του Λιμένα Θεσσαλονίκης και η κατασκευή της Έκτης Προβλήτας, συνολικού προϋπολογισμού 25 Δισ. Δρχ.

Δεδομένης της ήδη αυξημένης κίνησης του Λιμένα της Θεσσαλονίκης και της ακόμα μεγαλύτερης σημασίας που θα αποκτήσει στο άμεσο μέλλον, η κατασκευή και διαχείριση μίας νέας Προβλήτας είναι μία εξαιρετικά συμφέρουσα και ταχείας απόδοσης επένδυση. Ήδη έχουν δεσμευτεί 9 Δισ. Δρχ. για τα έργα του λιμένα και τα υπόλοιπα 16 Δισ. θα εξασφαλιστούν με την ανταποδοτικότητα εκμετάλλευσης του έργου.

Πρώτο μας μέλημα είναι να αναδιοργανωθεί ο Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης προς μία σύγχρονη κατεύθυνση επιχειρηματικής δράσης και λειτουργίας, έτσι ώστε να μπορέσει αμέσως να αξιοποιήσει την ήδη συμφωνημένη δανειοδότηση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

Αυτό είναι ένα παράδειγμα, που δείχνει ότι για να ανταποκριθούμε στις ευκαιρίες ανάπτυξης και ευημερίας, δεν χρειαζόμαστε πάντοτε την εξασφάλιση κοινοτικών πόρων και την συνδρομή του Κρατικού Προϋπολογισμού, όταν τα

επενδυτικά έργα έχουν άμεση και υψηλή ανταποδοτικότητα. Υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις - και η Έκτη Προβλήτα είναι μία από αυτές,- στις οποίες με πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα μπορούμε να ξεκινήσουμε, να φέρουμε σε πέρας και να αξιοποιήσουμε πολλά μεγάλα έργα.

(δ) Συγκοινωνίες

Ερχομαι τώρα στις συγκοινωνίες της πόλης. Πρώτα απ' όλα ολοκληρώνεται η αναμόρφωση και αναδιάρθρωση των αστικών συγκοινωνιών, που θα έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του χρόνου και την βέλτιστη χρήση των υφισταμένων μεταφορικών μέσων.

Στο θέμα του **Μετρό της Θεσσαλονίκης**, χρειάζεται να εργαστούμε με προσοχή και προγραμματισμό εάν θέλουμε να επιτύχουμε ένα αποτέλεσμα το οποίο θα είναι λειτουργικό και βιώσιμο και δεν θα αποτελέσει απλώς ένα μνημείο εντυπωσιασμού. Γνωρίζετε όλοι ότι το έργο ξεκίνησε χωρίς μελέτη, χωρίς χρηματοδότηση, χωρίς σύνδεση με τα άλλα συγκοινωνιακά έργα, απλώς και μόνο ως έργο βιτρίνας. Με τους πολλούς πειραματισμούς και παλινωδίες, το Μετρό από "Συγκοινωνιακό Σύστημα Σταθερής Τροχιάς", κινδύνευσε να μεταβληθεί σε πρόβλημα άκρως ασταθούς χρηματοδότησης και προοπτικής.

Παρά τις ελλείψεις και τις εγγενείς αδυναμίες του, η Κυβέρνηση το αντιμετωπίζει ως βασική συνιστώσα μιάς συνολικής στρατηγικής για τις συγκοινωνίες της Θεσσαλονίκης. Μετά από επίπονες διαπραγματεύσεις καταλήξαμε στην οριστικοποίηση της Σύμβασης Παραχώρησης και Εκμετάλλευσης του Συστήματος, με ταυτόχρονη εξασφάλιση και δέσμευση των κοινοτικών πόρων ύψους 50 Δισ. Δρχ., για την χρηματοδότηση ενός βιώσιμου και λειτουργικού Συστήματος Σταθερής Τροχιάς. Οι πόροι αυτοί δεν θα μεταφερθούν ούτε σε άλλο έργο, ούτε σε άλλη πόλη.

Το συγκοινωνιακό σύστημα της πόλης θα εξακολουθήσει να βελτιώνεται και να επεκτείνεται, με τον σχεδιασμό νέων έργων, όπως για παράδειγμα η **Υποθαλάσσια Αρτηρία** και άλλες επεμβάσεις που θα παρουσιαστούν στην αυριανή συνάντηση.

(ε) Αστικές Υποδομές

Θα πρέπει τέλος να υπογραμμίσω την πρόοδο που έχει σημειωθεί στις σύγχρονες αστικές υποδομές και στα έργα αναβάθμισης της πόλης και των συνοικιών. Ήδη ολοκληρώνεται το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης της Θεσσαλονίκης με προδιαγραφές σύγχρονης μεγαλούπολης, λύνοντας έτσι ένα από τα πλέον σοβαρά και χρονίζοντα προβλήματα της πόλης. Επίσης, ξεπερνώντας πολλά και ποικίλα εμπόδια, εγκαταστάθηκε ο ανάδοχος για το έργο του Βιολογικού Καθαρισμού και αρχίζει αμέσως η εκτέλεση του έργου, που θα ξανακάνει τον Θερμαϊκό μια θάλασσα ζωής και αναψυχής.

B. Δεύτερη ενότητα έργων είναι οι παραγωγικές και τεχνολογικές υποδομές.

Ο κρίσιμος παράγων για την μακροχρόνια ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας και της Θεσσαλονίκης είναι η πραγματοποίηση νέων επενδύσεων και ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων.

Η Νέα Βιομηχανική Πολιτική βασίζεται στις οριζόντιες δράσεις, την επιχειρηματική συνεργασία, την τεχνολογική καινοτομία, τα δίκτυα, το ειδικευμένο προσωπικό, την σύγχρονη διοίκηση και οργάνωση. Μόνο με αυτή την πολιτική είναι δυνατόν να δημιουργηθούν επιχειρήσεις που αποκτούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, εξαπλώνονται στο διεθνές περιβάλλον και προσελκύουν νέες συνεργασίες και αυξάνουν την απασχόληση.

Τα Επιχειρηματικά Σχέδια για την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων, τα Μέτρα Στήριξης των Μικρομεσαίων, τα Ερευνητικά και Τεχνολογικά Προγράμματα αποτελούν συγκεκριμένα μέσα με τα οποία εκφράζεται και υλοποιείται η Νέα Βιομηχανική Πολιτική. Στον τομέα των παραγωγικών υποδομών, προωθούμε την Τρίτη Φάση της Βιομηχανικής Περιοχής, η ολοκλήρωση της οποίας θα επιτρέψει την εγκατάσταση σύγχρονων επιχειρήσεων από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Δημιουργείται έτσι μία μείζων βιομηχανική ζώνη διασυνδεδεμένη με την ευρύτερη περιοχή, η οποία σε συνδυασμό με ένα σύγχρονο πλέγμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα αναδείξει την Θεσσαλονίκη σε στρατηγικής σημασίας αναπτυξιακό πόλο στα Βαλκάνια.

Οι μεγάλες σύγχρονες επενδύσεις που πραγματοποιούνται, όπως του χρυσού στην Χαλκιδική και του πολυπροπυλενίου στην Θεσσαλονίκη, αποτελούν την αρχή ενός μεγάλου επενδυτικού κύματος στην Βόρειο Ελλάδα, που θα σημάνει μία νέα εποχή ανάπτυξης και ευημερίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσω ότι, αν ενδώσουμε στις πιέσεις ορισμένων τοπικιστικών συμφερόντων, όχι μόνο δεν θα πραγματοποιήσουμε την ανάπτυξη, αλλά θα καθυλώσουμε και όλη την προοπτική για ένα νέο οικονομικό ρόλο στα Βαλκάνια.

Αποφασιστικός παράγοντας για την προσέλκυση σύγχρονων επενδύσεων είναι η Τεχνολογική Υποδομή. Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το ΤΕΙ, το Τεχνολογικό Πάρκο προσφέρουν πολλά και θα συνεισφέρουν ακόμα περισσότερα στην τεχνολογική αναβάθμιση της παραγωγής, την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος. Η τεχνολογική υποδομή επεκτείνεται με την ίδρυση νέων ερευνητικών ινστιτούτων στην Θεσσαλονίκη και την εκτέλεση πρότυπων έργων της Κοινωνίας των Πληροφοριών.

Σε συνεργασία με τις ΗΠΑ προωθούμε επίσης την ίδρυση ενός Διαβαλκανικού Κέντρου Τεχνολογικής Συνεργασίας στην Θεσσαλονίκη, για την υποβοήθηση του εκσυγχρονισμού της παραγωγής σε όλες τις βαλκανικές

χώρες και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε τομείς υψηλών τεχνολογικών απαιτήσεων.

Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχή αξιοποίηση αυτών των έργων είναι η δυνατότητα έγκαιρης και επαρκούς πληροφόρησης των επιχειρήσεων για τις ευκαιρίες τεχνολογικής προσαρμογής και τις δυνατότητες επενδύσεων σε διάφορες χώρες των Βαλκανίων. Για τον λόγο αυτό, θα ενισχύσουμε την προσπάθεια του Διαβαλκανικού και Παρευξείνιου Επιχειρηματικού Κέντρου (ΔΙΠΕΚ) να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην κινητοποίηση των επιχειρήσεων στα Βαλκάνια, με βάση ένα βιώσιμο και ανταποδοτικό πλαίσιο λειτουργίας.

Η λειτουργία του Χρηματιστηρίου στην Θεσσαλονίκη αποτελεί το πιο σημαντικό βήμα μέχρι σήμερα για την αναβαθμισμό των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Στο εγγύς μέλλον, πρέπει να θέσει ως στόχο την διασύνδεση του με άλλα χρηματιστήρια της περιοχής, ώστε να μπορέσει να αποκτήσει πρωταγωνιστικό ρόλο στις επενδυτικές δραστηριότητες των Βαλκανίων. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η ίδρυση της Τράπεζας του Ευξείνου Πόντου στην Θεσσαλονίκη.

Η χώρα μας πρέπει να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στις οικονομικές διεργασίες που εξελίσσονται όχι μόνο στην περιοχή των Βαλκανίων αλλά και του Ευξείνου Πόντου. Για το λόγο αυτό προώθησε την δημιουργία της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου και επέτυχε να οριστεί ως έδρα της Τράπεζας η Θεσσαλονίκη. Στόχος της Τράπεζας είναι να βοηθήσει τη μετάβαση των κρατών-μελών της στην οικονομία της αγοράς και να προωθήσει τα διαπεριφερειακά επενδυτικά σχέδια. Την ιδρυτική συμφωνία έχουν επικυρώσει μέχρι τώρα η Ελλάδα, η Αλβανία, η Αρμενία και Μολδαβία και η Τράπεζα αναμένεται να αρχίσει να λειτουργεί μέχρι το τέλος του έτους.

Γ. Η τρίτη ενότητα έργων αφορά την Παιδεία και τον Πολιτισμό

Η Θεσσαλονίκη, πάνω από όλα, είναι η πόλις του πνεύματος και της γόνιμης διασταύρωσης των πολιτισμών. Είναι η Ελληνική πόλις με την μεγαλύτερη διάρκεια **αδιάκοπης** ιστορικής παρουσίας και ακμής, και η δεύτερη σε ευρωπαϊκό επίπεδο μετά την Ρώμη. Την ακμή της η Θεσσαλονίκη την κατέκτησε βέβαια με την οικονομική της δραστηριότητα, την μετέτρεψε όμως σε διαχρονική πραγματικότητα χάρις στην καλλιέργεια της παιδείας και του πολιτισμού. Η ίδια ακριβώς ανάγκη για Παιδεία και Πολιτισμό υπάρχει και σήμερα έτσι ώστε η πόλις της Θεσσαλονίκης να γνωρίσει μια νέα περίοδο αναγέννησης και ακμής.

Δεν έχουμε χρέος μόνο να μορφώσουμε την νέα γενιά της πατρίδας μας για να μπορέσει να αποκτήσει σύγχρονες ειδικεύσεις στις νέες τεχνολογίες και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες στην σημερινή κοινωνία της γνώσης. Έχουμε τη δυνατότητα να συμβάλλουμε και στην εκπαίδευση των άλλων χωρών, ώστε σε συνεργασία και με κοινή προσπάθεια να διαμορφώσουμε μια νέα γενιά επιστημόνων και στελεχών που θα έχουν παρόμοια παιδεία και συστήματα αξιών, μια γενιά που επικοινωνεί, συνεννοείται και συνεργάζεται.

Τα κριτήρια που μακροπρόθεσμα θα καθορίσουν την δυνατότητα να αναδειχθούμε σε εκπαιδευτικό και επιστημονικό κέντρο της περιοχής, είναι η υψηλή ποιότητα και αξιοπιστία του εκπαιδευτικού μας συστήματος, η προσέλκυση σπουδαστών από βαλκανικές χώρες σε σύγχρονους επιστημονικούς τομείς και τα προγράμματα διακρατικών ανταλλαγών φοιτητών και καθηγητών. Αξιοποιώντας όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, πρέπει να δημιουργηθούν ευρείες δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης για όλη την περιοχή. Τα κοινοτικά προγράμματα στην χώρα μας και στις άλλες βαλκανικές χώρες επιτρέπουν την χρηματοδότηση αυτής της Διαβαλκανικής Εκπαιδευτικής Συνεργασίας, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την διάρκεια, την αναβάθμιση και την επιτυχία της ευρύτερης οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας.

Ο άλλος τομέας όπου μπορεί να πρωταγωνιστήσει η Θεσσαλονίκη είναι ο πολιτισμός. Το επόμενο έτος η πόλις θα είναι το επίκεντρο της ευρωπαϊκής κουλτούρας και της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Πρέπει όμως να καταβάλλουμε πολλές προσπάθειες ακόμα για να μπορέσουμε να μετατρέψουμε το γεγονός αυτό, από μία εφήμερη διοργάνωση εκδηλώσεων, σε μία ευκαιρία παρουσίασης και σύνθεσης του πολιτισμικού πλούτου της Ευρώπης και της περιοχής μας, να αναδείξουμε την Θεσσαλονίκη σε σύμβολο και πρωταγωνιστή της νέας εποχής της συνύπαρξης και διασταύρωσης των πολιτισμών.

Στον στόχο αυτό δεν έχει κανείς δικαίωμα να ολιγωρήσει και να αποτύχει. Η Κυβέρνηση απεσόβησε ήδη τον κίνδυνο που διέτρεξε η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης από αδέξιους χειρισμούς και καθυστερήσεις. Πρόσφατα οριστικοποίησε ένα Πρόγραμμα Εκδηλώσεων και προωθεί τα αναγκαία έργα υποδομής συνολικού προϋπολογισμού 62 Δισ. Δρχ, τα οποία όχι μόνο θα φιλοξενήσουν τις εκδηλώσεις, αλλά θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τις πολιτισμικές δραστηριότητες και στο μέλλον.

Η πόλη της Θεσσαλονίκης είναι ιστορικά συνυφασμένη με τον Χριστιανισμό και το Άγιο Όρος είναι ο προμαχώνας της Ορθοδοξίας. Για τον λόγο αυτό η Κυβέρνηση μας έχει διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την διάσωση και την προστασία της θρησκευτικής και πολιτισμικής κληρονομιάς μας στο Άγιο Όρος, με σκοπό να κατοχυρωθεί ως η Κιβωτός της Ορθοδοξίας και να αναδειχθεί η διεθνής Πολιτισμική και Οικολογική του σημασία.

Επίσης, με την επιλογή της Θεσσαλονίκης ως έδρα του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, η πόλις μετατρέπεται σε κέντρο οικουμενικής αναφοράς για όλες τις δυνάμεις της πατρίδας μας.

Δ. Αποκέντρωση και αποτελεσματικότητα

Η Θεσσαλονίκη χρειάζεται όμως και νέους θεσμούς αποκέντρωσης για την λήψη αποφάσεων έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Στόχος της αποκέντρωσης δεν είναι μία συμβολική εκχώρηση της εξουσίας στην περιφέρεια, αλλά μία αλλαγή του τρόπου και της ταχύτητας λήψης και εφαρμογής των αποφάσεων. Για να οδηγήσει η αποκέντρωση σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα πρέπει να επικρατήσει μία αντίληψη συντονισμού και σύμπνοιας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων, και να μην θεωρηθεί ως μία ευκαιρία για να διευρυνθεί ακόμα περισσότερο ο κατακερματισμός των αποφάσεων και των φορέων σε τοπικό επίπεδο.

Για τον λόγο αυτό η Κυβέρνηση εκτός από την γενικότερη αποκέντρωση αρμοδιοτήτων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τις Περιφέρειες, θα προχωρήσει στην εγκατάσταση Κεντρικών Υπηρεσιών των υπουργείων Γεωργίας, Παιδείας, Αθλητισμού και Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων στην Θεσσαλονίκη. Σκοπός των υπηρεσιών αυτών είναι όχι μόνο η εξέταση αλλά, κυρίως, η επίλυση των θεμάτων στους κρίσιμους αυτούς τομείς χωρίς να χρειάζεται πλέον η μετάβαση στην Αθήνα, ακόμα και για την πιο απλή γραφειοκρατική ρύθμιση.

Παράλληλα, για να εξασφαλίσουμε την συντονισμένη δράση των συναρμόδιων φορέων για την αποτελεσματική εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στην Βόρειο Ελλάδα, θεσμοθετούμε το **Συντονιστικό Συμβούλιο Μακεδονίας - Θράκης** υπό την προεδρία του Υπουργού και με συμμετοχή των Γενικών Γραμματέων των τριών Περιφερειών της Βόρειας Ελλάδας και του εκάστοτε εμπλεκόμενου Υπουργείου. Με τον τρόπο αυτό και με την συνεργασία όλων των φορέων, θα βελτιώσουμε τον προγραμματισμό και την συνέργεια των έργων και των δράσεων.

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα, η Παιδεία, η Αποκέντρωση το νέο πρόσωπο της πόλης με τα μεγάλα έργα και τις σύγχρονες υπηρεσίες και υποδομές εγκαινιάζουν μια νέα εποχή Αναγέννησης και Ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η Κυβέρνηση θεωρεί ως αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής της στρατηγικής, την ανάγκη εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και πολυεπίπεδης πολιτικής για τα Βαλκάνια που θα ανοίξει ένα καινούργιο κεφάλαιο στον διεθνή ρόλο της χώρας μας, θα κινητοποιεί δυνάμεις μέσα και έξω από τα ελληνικά σύνορα. Θα κάνει την Ελλάδα καθοριστικό παράγοντα και συμπρωταγωνιστή των εξελίξεων και θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διαμόρφωση της νέας Βαλκανικής πραγματικότητας και ευημερίας.

Με θεμέλιο την ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης και της Βόρειας Ελλάδας, η χώρα μας θα μπορέσει να διαδραματίσει ένα νέο και σημαντικό ρόλο στα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη, με άξονες την Οικονομική Συνεργασία, την Πολιτική Ειρήνης και την Δημοκρατική Ολοκλήρωση και Συνύπαρξη των Πολιτισμών.

Πρώτος άξονας : Οικονομική Βαλκανική Συνεργασία

Για να μπορέσει η χώρα μας να συμμετάσχει δραστήρια στην διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης πρέπει οι ελληνικές επιχειρήσεις να αναλάβουν αυτοτελείς επενδυτικές πρωτοβουλίες στα Βαλκάνια και ταυτόχρονα να αναδειχθούν σε προνομιακούς εταίρους διεθνών επιχειρηματικών συμμαχιών με σκοπό την στρατηγική παρουσία στις αναδυόμενες αγορές.

Το άνοιγμα των βαλκανικών οικονομιών θα δημιουργήσει μία αναδυόμενη αγορά 50 εκατ. καταναλωτών, μέγεθος το οποίο είναι συγκρίσιμο ως μέγεθος με την αγορά της Ιταλίας και της Τουρκίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, αναμένεται να εκδηλωθεί ένα ρεύμα επενδύσεων για την επιτόπια παραγωγή καταναλωτικών αγαθών, ενώ η ύπαρξη πρώτων υλών σε αρκετές από αυτές τις χώρες θα προσελκύσει αρκετές επενδύσεις εκμετάλλευσης. Η οικονομική αναδιάρθρωση και οι ιδιωτικοποιήσεις στις Βαλκανικές Χώρες

αναμένεται επίσης να προσελκύσουν πολλούς ξένους επενδυτές, ιδιαίτερα στους τομείς των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.

Παρά την ύπαρξη όμως αυτών των κινήτρων και του χαμηλού κόστους εργασίας οι ξένοι επενδυτές αντιμετωπίζουν ακόμα διάφορους ανασχετικούς παράγοντες για την απευθείας επένδυση και παραγωγή στις χώρες αυτές, όπως:

1. Οικονομική και πολιτική αβεβαιότητα
2. Ελλειψη σύγχρονης τεχνολογίας και επαρκούς ανθρώπινου κεφαλαίου
3. Ανεπαρκείς υπηρεσίες και ποιότητα ζωής.

Η Ελλάδα δεν διαθέτει πλέον το πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους εργασίας, ικανοποιεί όμως σε μεγάλο βαθμό τους άλλους τρεις παράγοντες. Μπορεί να διαμορφωθεί ένα δυαδικό πρότυπο επενδυτικής συμπεριφοράς των ξένων επιχειρήσεων ως εξής :

- (α) *Επενδύσεις εντάσεως εργασίας στις Βαλκανικές Χώρες*
- (β) *Επενδύσεις εντάσεως κεφαλαίου και υπηρεσιών στην Ελλάδα*

Η Βόρειος Ελλάδα μπορεί έτσι να αναδειχθεί ως προνομιακός χώρος σύγχρονων επενδύσεων, το άλλο σκέλος των οποίων θα βρίσκεται σε μία Βαλκανική Χώρα, και η Θεσσαλονίκη να αναδειχθεί σε Μητροπολιτικό Κέντρο προσέλκυσης μεγάλων ξένων επιχειρήσεων.

Δεύτερος άξονας : Η Πολιτική Ειρήνης και Συνεργασίας

Η πολιτική μας περιλαμβάνει την ανάληψη πρωτοβουλιών για την εμπέδωση της ειρήνης, τον αποκλεισμό της βίας, και τον σεβασμό των συνόρων, την τήρηση των κανόνων του διεθνούς δικαίου και την προσφυγή στα όργανα που προβλέπει η διεθνής κοινότητα για επίλυση διαφορών.

Συγχρόνως στηρίζουμε τις επιλογές των χωρών της Βαλκανικής για προσέγγιση στις ευρωπαϊκές εξελίξεις και σε διευρυμένα συστήματα εγγύησης

της ασφάλειας των Βαλκανίων. Η προσέγγιση αυτή θα επιδιωχθεί σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο καθώς και στο πλαίσιο οργάνων διεθνών οργανισμών, ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εξωτερική μας πολιτική και η πολιτική στον τομέα της άμυνας είναι προσανατολισμένες έτσι ώστε να εμπεδωθεί στα Βαλκάνια μια νέα πραγματικότητα ειρήνης, συνεργασίας και συλλογικότητας. Τον στόχο αυτό θα τον επιδιώξουμε με την διάνοιξη διαύλων πολιτικής επικοινωνίας και συνεργασίας με συγκεκριμένους σκοπούς που θα προάγουν την φιλία, την συνεννόηση και την συνεργασία μεταξύ των λαών.

Τρίτος άξονας : Η Δημοκρατική Ολοκλήρωση και η Συνύπαρξη των Πολιτισμών.

Εδώ και καιρό τα Βαλκάνια βρίσκονται σε μια πορεία ιστορικών πολιτικών εξελίξεων. Η μεταβατική περίοδος που έχουν διανύσει είναι μεν σημαντική, ταυτόχρονα όμως αποκαλύπτει και το ό,τι η πορεία δεν θα είναι ευθύγραμμη και μονοσήμαντη.

Η συμβολή της Ελλάδας στην προσπάθεια των γειτονικών μας χωρών για προσαρμογή και ενίσχυση των πολιτικών δημοκρατικών θεσμών, για τον εκσυγχρονισμό των κοινωνιών, την εμπέδωση του κράτους δικαίου μπορεί να είναι καταλυτικής σημασίας.

Πρέπει να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, την πολιτισμική και θεσμική συνεργασία, την εξάπλωση της παιδείας, την συμμετοχή στην νέα κοινωνία της γνώσης. Να καλλιεργήσουμε το πλησίασμα των λαών μας, ξαναβρίσκοντας τον μίτο της ιστορικής συνύπαρξης και συνεργασίας.

Η στρατηγική αυτή μπορεί να ανοίξει νέους ορίζοντες για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό, για τους πολίτες των Βαλκανίων. Θα την προχωρήσουμε μαζί. Με τον κόσμο της Βόρειας Ελλάδας, τις οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις του ελληνισμού. Να υπερβούμε τα σύνορά μας με τις ιδέες μας, να

ανοίξουμε νέους δρόμους επικοινωνίας, ευημερίας, δράσης. Σε συνεργασία με τους κοινοτικούς μας εταίρους και συμμάχους και με τους βόρειους γείτονές μας, θα πρέπει να πρωτοστατήσουμε στην έλευση μιας νέας ιστορικής περιόδου στα Βαλκάνια.

Να διαμορφώσουμε με τις επιλογές μας και την στάση μας μία νέα εθνική στρατηγική του ελληνισμού. Μια στρατηγική που αντί να δημιουργεί επιφυλάξεις θα εμπνεει, αντί να περιχαράκωνει θα δημιουργεί νέους όρους συνεργασίας.

Η Θεσσαλονίκη αναδεικνύεται σε στρατηγείο αυτής της πολιτικής. Κυβέρνηση, Πολιτικές Δυνάμεις και Κοινωνία πρέπει να επικεντρώσουμε τις προσπάθειές μας στον σκοπό αυτό. Υπεράνω μικροκομματικών σκοπιμοτήτων, υπεράνω συντεχνιακών διαφορών, υπεράνω τοπικιστικών φιλοδοξιών.

Ιστορική ευθύνη όλων μας είναι να είμαστε παρόντες, να ανταποκριθούμε στη μεγάλη πρόκληση. Να δουλέψουμε με εθνική ομοψυχία και κοινωνική συσπείρωση, με συνέπεια και επιμονή.

Να οικοδομήσουμε μια νέα εποχή Αναγέννησης της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας.